

Bemærkninger til debatoplæg ”Vedvarende energianlæg ved Studstrup og Vosnæs”

Fra Det Fælles Bedste ved foreningens formand Niels Aagaard

Telefon: 4018 9019 - Mail: niels@detfaellesbedste.dk - Hjemmeside: <https://detfaellesbedste.dk/>

Aarhus Kommune ønsker at fremme vedvarende energi gennem etablering af solcelleanlæg ved Studstrup og opstilling af tre vindmøller ved Vosnæs.

I 2019 fremsatte Aarhus Kommune et samlet forslag om udbygning af vedvarende energi fra sol og vind i Aarhus. Udgangspunktet var en ekstrem lav forsyning af energi fra kommunens egne sol- og vindanlæg, nemlig kun 3% i 2017.

Heri har vi fraregnet kommunens energi fra biomasse, som hverken vedvarende eller bæredygtig, jf. nedenfor. Gennem udbygningen af anlæg regnede man med at komme op på omkring 16% i 2030. Altså klart bedre, men stadig en meget lav forsyningsgrad med vedvarende energi. Det er ikke blevet bedre af, at implementeringen af VE-anlæggene har taget lang tid, foreløbigt fire år uden, at der er sket noget. Den form for langsommelighed med omstillingen til fremtidens grønne energiformer kan vi ikke tillade os.

Det er der flere, for os at se, særdeles tungtvejende årsager til:

- De accelererende klima- og biodiversitetskriser - hvis ledsagende klimakatastrofer vi endnu kun har set en snert af i de sidste somre - er allerede nu så voldsomme, at de inden længe truer manges eksistensgrundlag
- Parisaftalens krav om en massiv udfasning af hovedparten af fossil energi fra kul, olie og gas i dette årti for at nå målet om 1,5 grader, maksimalt 2 grader. De fossile brændsler er som bekendt hovedårsag til drivhusgaseffekten og dermed den globale opvarmning.
- FN's klimapanel, IPCC's, krav om at vi alle verdens lande reducerer vores CO₂-udledninger og dermed forbrug med 43% inden 2030.
- IPCC's konklusioner fra hovedrapport 6, 2023, som siger, at hvis vi fortsætter som nu, så vil vi overskride 1,5 grader i starten af 2030'erne. Hermed begynder vi at overskride de globale *Tipping Points*, hvilket vil få verdens store økosystemer til at bryde sammen i en skala, der er uden for menneskelig indflydelse.
- IPCC konkluderer i sin afsluttende synteserapport, at hvis vi fortsætter som nu, så vil vi, dvs. verden og dermed Danmark, overskride 2 grader global opvarmning i slutningen af 2040'erne og nå 3,2 grader år 2100; i værste fald 4,4 grader. 3 og 4 grader gør størstedelen af Jorden ubeboelig, hvis ikke det hele¹.

I Danmark som helhed kommer kun 10-11% af vores energiforbrug fra sol og vind, mens 31% kommer fra biomasse. Af vores samlede energi kommer 59% således fortsat fra olie, kul og gas (jf. Det Internationale Energiagentur, 2019). Globalt er det så meget som 80% der i 2023 fortsat kommer fra fossile brændsler trods Parisaftalen.

Når man ved, at biomasse i virkeligheden ikke er bæredygtig og er årsag til 31% af alle danske CO₂-udledninger (som ikke medregnes i de officielle CO₂ opgørelser), så betyder ovenstående, at Danmark ikke er den grønne fører-nation på energiområdet, som mange tror. Vi har blot erstattet en stor del af vores kul med biomasse².

TV2 fik i 2019 Megafon til at spørge 2236 danskere, hvilken vedvarende energikilde, der fylder mest i vores forbrug af dét, vi har *valgt officielt* at kalde ”vedvarende energi”, dvs. sol og vind samt biomasse. Biomasse består for en stor dels vedkommende af træ fra udenlandske skove, som vi fælder, sejler til Danmark og afbrænder i vores kraftværker.

¹ Se IPCC Hovedrapport 6, summary for policymakers https://www.ipcc.ch/report/ar6/syr/downloads/report/IPCC_AR6_SYR_SPM.pdf

² Danmarks Statistik: "I 2022 blev der udledt 20,2 mio. ton CO₂ fra afbrænding af biomasse i Danmark, hvilket udgjorde 31 pct. af den samlede udledning af drivhusgasser fra aktiviteter i Danmark." - Disse udledninger er IKKE med i tal for DK's samlede CO₂, https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=46703&fbclid=IwAR3lajllpzYzXplwFe9Aw5_8KJLF8wwlXxEa8Co7ivJD44L1rRBevdz0VrU

Det er selvsagt ikke bæredygtigt og burde ikke indgå i begrebet 'vedvarende energi', eftersom fældningen forhindrer træerne i fortsat at opsuge CO₂ og den efterfølgende afbrænding udleder CO₂³.

I Megafons undersøgelse svarede 78 % vindenergi og 14 % svarede afbrænding af biomasse. De rigtige tal er hhv. 22% fra vind og 70% fra biomasse. Vi tror med andre ord på, at vi er meget længere med VE udbygningen, end vi rent faktisk er.

Det er derfor glædeligt, at kommunen nu forsøger at skubbe på den grønne omstilling med energi fra sol og vind.

Solcelleanlæg ved Studstrup

Planen er at opstille 63 ha med solcelleanlæg, som kan producere strøm til ca. 15.000 husstande. Altså et betydeligt - omdend samtidig beskedent - supplement til Aarhus' samlede energi.

Foreningen Det Fælles Bedste ønsker at fremme solanlæg. Normalt mener vi dog at sådanne anlæg skal etableres på husfacader og -tage, erhvervsbygninger, parkeringsanlæg e.l. for at undgå at anvende landbrugs- og naturarealer til anlæggene. For Danmark har i forvejen for lidt plads til natur, - sølle 8% af det samlede areal, hvoraf kun 2,3% er beskyttet natur (Biodiversitetsrådet). Specielt for har vi for lidt natur med biodiversitet.

Danmark og verden er på vej ind i en biodiversitets- og fødevarerkrise, hvor vi meget hurtigt mister muld og drikkevand som følge af de konventionelle landbrugsdyrkningsformer, der samtidig er aktivt med til at destruere artsmangfoldigheden og økosystemerne og dermed det grundlag, vores eksistens beror på.

Derfor skal vi omstille landbruget og anvende al eksisterende landbrugsjord og natur til arealer, der fremmer optagelse af CO₂ og biodiversitet. Det sker bedst ved at give plads til at plante ny skov, give plads til vild natur, vedligeholde gammel skov og omstille landbruget til regenerative jordbrug.

Men for at understøtte omstillingen til den vedvarende energi i en situation, hvor den i Aarhus dårligt er kommet i gang, vil vi gerne støtte dette projekt. Derfor foreslår vi, at de nye solcelleprojekter styrkes ved allerede i designfasen at arbejde med udlægning af ny og biodiversitetsrig natur i tilknytning til solcelleanlægget.

F.eks. etablering af vandhuller, planter under anlæggene samt skov i omkredsen kombineret med rekreative stiforløb og opholdsrum i landskabet. Inden for anlægget kan der gennemføres en række lavpraktiske, biodiversitetsfremmende tiltag til gavn for såvel dyr som planter.

Mange nærer modstand mod solcelleanlæg, fordi de skæmmer naturen med deres mange ens flader af solcellepaneler. Man kan minimere det visuelle indtryk ved at etablere flere rækker af læhegnsbeplantning bestående af en varieret sammensætning af fx frugt bærende buske og småtræer, som naturligt hører hjemme i Danmark.

Det vil udgøre levesteder, skjul og fødekilde for insekter, fugle og smådyr, og afbøde refleksioner fra panelerne samt udsigtsgener og dermed kunne fremme lokalbefolkningens opbakning til anlægget. Læhegnene bør etableres fra starten og udgøre et visuelt og biologisk tilskud til området.

Tre vindmøller ved Vosnæs

Aarhus Kommune har fået et tilbud fra et privat firma 'NRGI Renewables', som gerne vil opføre 3 vindmøller med en højde på 150 meter på et areal syd for Vosnæsvej. Arealet er en del af det bevaringsværdige herregårdslandskab under Vosnæs Gods.

Der er i dag ingen eksisterende lokalplaner/kommuneplanrammer for området. Etablering af 3 vindmøller vil kræve lokalplan pga. projektets omfang og kommuneplantillæg, fordi arealerne ligger i landzone. Processen vil også omfatte en miljøkonsekvensvurdering (VVM) samt en miljøvurdering af selve lokalplanen.

Altså samlet set en meget langsom og proces, som lovgivningsmæssigt er fuldt forståelig, men som på ingen måde modsvarer, at vi har mindre end et tiår til at omstille til vedvarende energi.

Området ved Vosnæs er omfattet af en kommunal udpegning som bevaringsværdigt landskab, hvilket i udgangspunktet komplicerer opstillingen af vindmøller og andre tekniske anlæg.

Vi ved imidlertid, at der indtil videre kun er ansøgt om opstilling af vindmøller på yderligere én lokalitet i Aarhus kommune, nemlig på Aarhus Havn, og at denne ansøgning er blevet afvist. Den nødvendige udbygning af VE-produktion i kommunen er således milevidt fra at bare påbegyndt.

Kommunens oprindelige forslag fra 2019 på 6-8 vindmøller var i sit udgangspunkt fuldstændig utilstrækkeligt og ville blot hæve kommunens forsyning med vedvarende energi fra sol og vind fra de nævnte 3% til de nævnte 16%. Men nu

³ I "Klimaplan for et bæredygtigt Aarhus" har vi samlet en række forskeres vurdering af biomasse, se <https://detfaellesbedste.dk/wp-content/uploads/2021/09/KLIMAPLAN-AARHUS-24.pdf>, s. 28

er situationen 4 år efter, at ingen vindmøller er blevet godkendt. Det er helt klart ikke en hastesag for Aarhus Byråd. I klar modsætning til, hvordan man fra byrådets side forsøger at haste havneudvidelsen igennem.

Men det taler for en pragmatisk vurdering af vindmøller også i bevaringsværdige landskaber, en holdning som altovervejende baserer sig på vurdering af eventuelle gener i forhold til landskab og naboer sat overfor det presserende behov for at fremme overgangen til vedvarende energi.

Der er mange myter omkring vindmøller; en af dem er at de larmer og støjer. Nutidens vindmøller er imidlertid ganske støjsvage og generer ikke inden for de afstande, der i dette tilfælde er tale om. Der findes præcise tal for dette i kommunens oplæg.

Hvis man går ind på <https://www.urland.dk/vosnaes>, der viser vindmøllernes placering på landkort og gennem visualiseringer, vil man opdage at de ligger langt fra naboer og i åbent landskab.

Hvis ikke vi kan tillade vindmøller sådanne steder, så vil vi aldrig komme igennem med udbygningen af vindmøller på land noget sted i Danmark, for der vil altid være nogen, som kan se dem i vores lille land. Det betyder, at vi aldrig kommer igennem med den grønne omstilling, eftersom havvindmøller ikke kan tilvejebringe tilstrækkelig VE energi alene.

Danmark er helt enkelt nødt til fra nu af og i al fremtid at acceptere vindmøller som en fast bestanddel af landskabet. Af hensyn til os selv og de kommende generationer, af hensyn til kloden. Vi har ikke noget valg, hvis vi vil den grønne omstilling og dermed mindske vores klimaaftryk.

Og når man ser, hvilke landskabspåvirkninger i form af motorveje, broer, anlæg og bygninger, som hovedparten af befolkningen normalt accepterer uden at protestere, så må lige præcis modstanden mod landvindmøller siges at være skudt fuldstændig uden for skiven og være uden proportionssans.

Vælger man den foreslåede placering, kan man lige så godt gå fuldt og helt ind i projektet for at opnå det maksimale udbytte. Inden længe vil vindmøller på 150 m være 'gammeldags' og dermed outdated fra produktion til fordel for noget højere vindmøller. Man kan derfor lige så godt fra starten satse på vindmøller på fx 200 meters højde.

Vi ser frem til en konstruktiv debat omkring disse forslag til vedvarende energi anlæg.

Med venlig hilsen

Niels Aagaard
Formand for foreningen Det Fælles Bedste
4018 9019
niels@detfaellesbedste.dk
<https://detfaellesbedste.dk/>

Kommunens debatoplæg:

https://deltag.aarhus.dk/sites/default/files/documents/Debatopl%C3%A6g_Vosn%C3%A6s_Studstrup_ny.pdf

Kommunens hjemmeside om forslagene:

<https://deltag.aarhus.dk/hoering/debatoplaeg-vedvarende-energianlaeg-ved-studstrup-og-vosnaes>

Vosnæs illustreret

<https://www.urland.dk/vosnaes>

Tilføj hørings svar:

<https://deltag.aarhus.dk/hoering/debatoplaeg-vedvarende-energianlaeg-ved-studstrup-og-vosnaes>